

Prenos	114.633 K 20 h
Primanjkljaj se pokrije z 72% (eden % več kakor leta 1907) doklado na vse direktne davke z izrednimi dokladami, ki znašajo za 1907 l. — 294.069 K 77 h, od katere vsote se odbije 15.000 K kot odpis zaradi element. nezgod	200.929 „ 68 h
Vsi dohodki skupaj	315.613 K 98 h
ako odbijemo stroške	314.261 „ — „
se pokaže prebitok	1351 K 98 h

kateri znesek se porabi za povišanje pavšala za kurjavo (10 K za šolsko sobo), kar znaese 1320 K.
 Iz zneska pod „nepredvidljivi stroški“ se nakupi skioptikon.
 Ign. Križman.

**Upravništvo „Učit. Tovariša“ je odslej:
 Ljubljana, Gradišče štev. 2.**

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Jubilejska samopomoč. Dne 11. decembra 1907 je umrla pri sv. Urbanu poleg Ptuja članica društva, gospa Marija Kotzmuth, nadučiteljova soproga. Dedičem sem izplačal 440 K. Tekom meseca pošljem položnice za vplačilo za daljni slučaj smrti, obenem se pa lahko vplača tudi za rezervni zaklad pro 1908, torej za člana 4 K in 10 h kot poštne stroške. Če je oboje skupno poslano, se delo meni olajša in poštni stroški so manjši.

Ig. 25. decembra 1907.

Fr. K. s. Trošt, t. č. predsednik.

Kranjsko.

Zborovanje društva slov. učiteljic se vrši dne 31. decembra 1907, dopoldne ob 10. uri v šentjakovski 8 razrednici v Ljubljani z vzporedom:

1. Poročilo o letošnjem vseavstrijskem shodu učit. delegatov na Dunaju z ozirom na stališče učiteljic;
 2. Nasvet, kaj bi društvo učiteljic oskrbelo svojim rednim članom za slučaj bolezni?
- Obilne udeležbe se nadaja odbor.

Štajersko.

Celjsko učiteljsko društvo ima 6. januarja 1908 ob 11. uri predpoldne v navadnih prostorih — Nove ulice 9 — po sicer običajnem vzporedju svoj glavni zbor. Razgovarjalo se bo tudi o predružačbi pravil „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“.

K obilni udeležbi vabi vljudno v imenu odbora

Armin Gradišnik, t. č. načelnik.

Slovenska štajerska učiteljska društva se nujno prosijo, naj blagovolijo takoj odgovoriti na vprašanja v okrožnici I. „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“. Vse pošiljatve na „Zvezo slov. štaj. učiteljev in učiteljic“ je vposlati na naslov predsednikov: Franc Koebek, nadučitelj v Gornjem gradu, Savinska dolina.

Seja vodstvenega odbora se vrši v ponedeljek, dne 30. t. m., v Celju.

Upravni odbor „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljev“ je v svoji seji dne 8. t. m. izbral novo vodstvo. Predsednik (ki je obenem prvi podpredsednik „Lehrerbunda“) tov. Franc Koebek, nadučitelj v Gornjem gradu. Odborniki tov. Jos. Mesiček, naduč. v Sevnici, tov. A. Gnus, naduč. v Dolu; tov. A. Pesek, naduč. v Narapljah; tov. Ivan Pušenjak, šol. vod. v Šmihelu nad Mozirjem; tov. I. Šijanec, učit. v Gornjem gradu.

V odbor Lehrerbunda so se izbrali tov. Slane, tov. Gradišnik in tov. Knapič.

Šaleško učit. društvo je imelo svoje zborovanje dne 15. decembra v Velenju. Zbralo se je lepo število učiteljev in učiteljic, a zakaj še ostali niso prišli, ne vemo.

Zborovanje otvori tov. predsednik Koropec. Predvsem pozdravi navzoče, osobito pa g. Hočevarja, ki se je po enoletni odsotnosti, med katerim časom se je pripravljaval za meščanski izpit, zopet povrnil v Šoštanj in gđc. Mathans kot novinko našega društva. Nato se spominja smrti vsem učiteljem dobro znanega tov. V. Strmška, nakar vsi navzoči v znak sožalja vstanejo.

Predsednik prebere došle dopise; otvori pogovor o žalostnih razmerah na mariborskem učiteljskem, pri kateri priliki se je nabralo za četrtoletnike okolo 20 K. G. Nerat poroča o „Zavezinem“ zborovanju od 8. decembra v Celju. Nato pa sledi občni zbor in volitev novega odbora. Izvoljeni so bili: predsednik: Iv. Koropec; blagajnik: Fr. Skaza; tajnik: Miloš Tajnik; pevovodja: Anton Nerat; odbornik: Ant. Valenčič.

Po volitvi še sledijo različni predlogi in informacije. — Slednjič se določi, da se prihodnje zborovanje vrši 2. februarja v Šoštanju.

Književnost in umetnost.

Anton Medved: Za pravdo in sree. Tragedija v petih dejanjih. — Cena 3 K 50. — To je lepo dramatiško delo klasiškega pesniškega jezika in polno življenja. Drama je tudi na ljubljanskem odru ućakala časten uspeh. Toplo priporočamo vsem prijateljem izvirne slovenske dramatike.

Zadnja kmećka vojska. Zgodovinska povest iz l. 1573. Spisal Avgust Šenoa. Iz hrvašćine poslovenil L. J. — Ta znamenita Šenoina povest je izšla v gladkem slovenskem prevodu kot peti zvezek Ljudske knjižnice. Stane broš. 1 K 60 h, vezana 2 K 60 h.

Idrijske narodne pesmi. Nabral in harmoniziral za moški in mešan zbor Zorko Prelovec. Natisnila „Ućiteljska tiskarna“.

Tako je naslov lićni, 24 strani obsegajoći pesmarici, ki jo je priredil dijak 7. razreda idrijske realke, Zorko Prelovec. Brošurica obsega 21 narodnih pesmi, ki jih je nabral Prelovec izključno v Idriji ter jih ćveteroglasno ućglasbil. Od teh je ućglasbenih 14 za moški ter sedem za mešan zbor. Nekatere od teh, in sicer tri po številu, je ućglasbil tudi za moški in mešan zbor. Kar se naslova samega tiće, bi bilo morda boljše, da bi se izraz „idrijske“ izpustil, ker se nekatere teh tudi drugod pojo, pa tudi izraz „narodne“ ni popolnoma na mestu, kar prića takoj prva pesem „Rudarska“, ki je bila svoj ćas umetno zložen in je le kot edina idrijska slovenska rudarska pesem — ponarodela. Boljši napis bi bil morda: „Narodne in ponarodele pesmi, ki jih pojo v Idriji“.

Harmonizacija teh pesmi je popolnoma preprosta, kar edino odgovarja narodnemu duhu slovenske narodne pesmi. In taka harmonizacija je tudi edino prava, ker sestavlja bistven del iste harmonizacije narodnih pesmi, kakršno si je narod brez skladatelja v resnici ustvaril, poleg tega je pa taka harmonizacija tudi za vsak zbor lahko priućljiva. V novejšem ćasu so se polotili nekateri skladatelji narodno pesem prilagoditi umetni moderni harmonizaciji, a odkrito rećeno, taka pesem izgleda kot „narodna pesem“ tako kakor tista sraka, ki se je odićila s pavjim perjem.

Povsem prikladni a-dur ali as-dur odgovarja popolnoma tonovskemu naćinu narodne pesmi za moški zbor.

Težko je doloćiti, kateri pesmi izmed vse zbirke bi se dalo prednost, omenjeno bodi le, da so vse ljubke in zaradi svoje preproste harmonizacije prav lahko priućljive.

Zeleti je le, da ne bi le idrijski pevci, sosebno mladi idrijski fantje, radi posegali po tej lepi in koristni brošurici, ampak da bi ta knjižica, ki jo je z veliko gmotno poźrtovalnostjo obelodanilo zaslužno „Delavsko bralno društvo v Idriji“, našla tudi drugod kar najveć odjemalcev.

Pri tej priliki se opozarja na to delce tudi centralni odbor za nabiranje narodnih pesmi na Kranjskem. A. Š.

S. Gregorćića „Poezije“ prejmejo ćlani DruŹbe sv. Mohorja že prihodnjo jesen 1908. Źe danes pa moramo

opozoriti rojake na to knjigo, ki bo tako lepa, kakor ni bila še nobena knjiga slovenskih pesmi. Obsegala bo 12 pol večje oblike (n. pr. kakor knjiga „Pamet in vera“) in bo imela 40 lepih izvornih slik, večinoma na celi strani. Zasnova in izdelal jih je domači umetnik, akad. slikar Anton Koželj, pesmi pa je izbral naš dični pesnik Anton Medved; njegovo ime nam je porok, da je nabral na pisani livadi poezij goriškega slavca res najkрасnejše in najbolj duhteče cvetke, tembolj, ker je smel izbirati čisto po svojem okusu. Knjigo bo krasila tudi podoba pesnika s posnetkom njegovega lastnoročnega podpisa in s posnetkom rokopisa krasne pesmi: „Mojo srčno kri škropite!“ — To lepo knjigo prejmejo Mohorjani z ostalimi družbenimi knjigami vred; kdor jo želi vezano, naj doda letnini za preprostejšo vezavo z rdečo obrezo še K 1—, za elegantnejšo vezavo z zlato obrezo pa še K 2—. Kar bo še ostalo izvodov te knjige v zalogi, se bodo prodajali po sledečih cenah: Navadna izdaja: za ude: broš. K 3—, v prt vez. z rdečo obrezo K 4—; za neude in po knjigarnah: broš. K 4—, v prt vez. z rdečo obrezo K 5-20. Elegantna izdaja: za ude: broš. K 4—, lepo vez. z zlato obrezo K 6—; za neude in po knjigarnah: broš. K 5-40, lepo vez. z zlato obrezo K 7-80. — Nadejamo se, da od prihodnje jeseni naprej ne bo slovenskega salona, niti police v slovenskem kmetskem domu — brez „Poezij S. Gregorčiča“, ki se mora umiliti vsakemu slovenskemu sreću. — Opozorjamo pa tudi nato, da zakasnelcem s to knjigo z drugimi vred za 2 kroni v jeseni 1908 ne bomo mogli postreči. Zato naj se vsak pravočasno oglasi za uda, kdor hoče biti deležen te knjige za navadno udnino dveh kron.

Slovenska Matica. 155. odborova seja dne 20. decembra 1907. Predsednik javi, da so od zadnje odborove seje zborovali: krajepisni, gospodarski in reklamni, tehnični in književni odsek. — Letos izda društvo sledeče publikacije: 1. Zornik IX. 2. Slovenske narodne pesmi 11. snopič. 3. Zabavna knjižnica XIX. 4. Prevodi iz svetovne književnosti IV: Gorski venec. 5. Knezova knjižnica XIV.: Roman Ksaverija Meška: Na Poljani. 6. Hrvatska knjižnica II. 7. Kamniške ali Savinske planine. 8. Letopis za leto 1907. in 9. Slovensko-hrvatski slovar. Knjige bodo do božiča dotiskane, le „Kamniške planine“ se bodo nekoliko zakasnilo, ker ni bilo pravočasno klišejev. — Določijo se nagrade pisateljem in urednikom, nadalje recenzenti došlim rokopisom. — Zemljevid slovenske zemlje se prične tiskati po novem letu. Prihodnje leto izidejo knjige: 1. „Trubarjev Zbornik“ (urednik dr. Ilešič), poleg njega še „Bleiweisov Zbornik“ (urednik dr. Tominšek). 2. Knezova knjižnica XV., ki prinese Cankarjev roman: Novo življenje (idejno nadaljevanje „Tujev“). Urednik dr. Ilešič. 3. Zabavna knjižnica XX. pod uredništvom Jos. Kostanjevca. Vanjo pridejo drame, ki so došle Matici, ako bodo sprejete, drugi snopič „Zabavne knjižnice“ bi bil pripoveden. 4. Hrvatska knjižnica III., urednik predsednik, (morebiti pesniška antologija). 5. Kamniške ali Savinske planine II. ilustrovane, urednik Ferd. Seidl. 6. Slovenske narodne pesmi 12. snopič, stanovske, in to vojaške. Urednik dr. K. Štrekelj. 7. Prevodi iz svetovne književnosti: Göthejev Faust I. v prevodu Antona Funtka. 8. Letopis za leto 1908. Urednik tajnik.

V nadaljnji književni program za leto 1909 in 1910 se sprejme: Spominska knjiga o francoski dobi; o 100 letnici Stanka Vraza in Ljudevita Gaja. Razpisale se bodo tri nagrade à 200 K iz Ostrove in Jurčičeve ustanove, iz zadnje imenovane osobito za leposlovne spise o francoski dobi. Prevodi bodo prinesli morebiti Gunduličevega Osmana, Mickijevičevega Pana Tadeuša in Puškinovega Onëgina. Izdajala se bo poučno-znanstvena knjižnica, n. pr. „Čehi na početku 20. veka“; potreba bo gojiti umetnost po publikacijah Matičinih. — Rešijo se točke iz področja gospodarskega odseka. — Tajnik poroča o prošnjah raznih društev in poedincev za podaritev knjig, o izpremembah pri poverjeništvih, o došlih knjigah in časopisih, o pristopu novih udov in o vplačani članarini.

Zahtevajte „Učiteljskega Tovariša“ v vseh lokalih, kamor zahaja učiteljstvo!

Politiški pregled.

* **Delegacije.** Dne 20. t. m. se je sestala avstrijska delegacija na prvo plenarno sejo. Predsednikom je izvoljen dr. Fuchs, podpredsednik je vit. Madejski. Med vlogami je Dobernigov predlog glede izpremembe poslovnika in interpelacija Vukoviča o izseljevanju. Dobernigov predlog je sprejet. — Skupni proračun, ki je predložen delegaciji, izkazuje skupni trošek 386,923.102 K. Od tega odpade: na ministrstvo za vnanje stvari 13,266.567 K (578.023 več nego lani), na vojno 298,431.653 K (7,271.607 več nego lani), izredne potrebščine: 13,378.729 K (374.026 K manj). Potemtakem znaša skupna potrebščina za vojsko 311,810.382 K (6,892.581 K več nego lani). Vojna uprava zahteva nadalje 15 mil. K za nabavo novih topov in K 6,360.000 kakor naknadni kredit za izredne stroške l. 1907. — V delegacijah je 16 Nemcev, 9 Čehov, 7 Poljakov, 3 Italijani, 2 Hrvata, 1 Malorus, 1 Slovenec in en Rumunec. Med Nemci je 8 krščanskih socialistov, 6 naprednjakov in 2 socialna demokrata. — Gosposka zbornica je sprejela 19. t. m. po mali debati nagodbo.

* **Saniranje deželnih financ.** Kakor znano, se je zaradi sklepa agrarnih zvez izvolil svoječasno poseben odsek za saniranje deželnih financ. Dne 21. t. m. sta prišla v imenu odseka k finančnemu ministru poslanca Steinwender in Fink ter sta mu izročila sledeči sklep: Z ozirom na to, da so dežele pred velikimi in neizogibnimi novimi izdatki za šolstvo, zdravstvo in deželno kulturo in da so že dosedaj morale čisto v pokritje tekočih izdatkov najemati posojila, nadalje z ozirom na to, da je deželno gospodarstvo nakazano večinoma le na doklade k direktnim davkom, a te doklade se skoraj nikjer ne morejo več zvišati, smatra odsek za nujno potrebo, da se deželnim financam hitro in izdatno pomaga. Zato se pričakuje, da vlada čimprej skliče pripravljeno enketo ter ji pritegne primerno število kmetijskih poslancev. — Ker pa se saniranje deželnih financ skoraj gotovo ne bo dalo izvesti brez poseganja v upravni sistem in vsekakor ne brez izpremembe cellega davčnega zakonodajstva, je potreben provizorij v pokritje deželnih potrebščin za prihodnja leta. Finančni minister je odgovoril, da je pripravljen pritegniti tozadevni enketo primerno število agrarnih poslancev. Tudi se strinja z ustanovitvijo provizorija.

* **Nemci na Kranjskem in njih davčna moč.** Ker kranjski Nemci vedno vpijejo, da plačujejo najmanj polovico, če ne dve tretjini davkov na Kranjskem, dokazuje „Slov. Narod“ na podlagi uradne statistike, da so plačali l. 1904. Nemci od 3 mil. 843.256 K vseh direktnih davkov le K 107.406, torej komaj 3%, od indirektnih davkov 9 mil. 110.380 K pa tudi komaj 3%, tako da ne plačajo Nemci na Kranjskem niti pol milijona, Slovenci pa okolo 12 milijonov kron davkov. In vendar imajo Nemci še tako velike pravice v deželi. Slovenski klerikaleci pa jim jih bašejo v žepe!

* **Nazaj iz Amerike.** Trgovinsko ministrstvo se peča z vprašanjem o povratku ameriških izseljencev. Preskrbeti hoče dela Avstrije, ki se povrnejo iz Amerike. Ustanoviti nameravajo lastni državni delavski zavod. Sklicati nameravajo tudi enketo, ki se je udeležila pred vsem parlamentarci. V tej zadevi se vrši posvetovanje v trgovinskem ministrstvu.

* **Pogajanja z bosanskimi mohamedanci.** Iz Sarajeva javljajo, da se prično baje dne 5. januarja 1908 pogajanja med zastopniki bosanske vlade in mohamedanci glede organizacije cerkvenih in šolskih stvari bosanskih in hercegovskih mohamedancev. Baron Burian je mohamedancem obljubil, da jim hoče iti na roko v vseh kulturnih vprašanjih.

* **Tajni konsistorij.** V tajnem konsistoriju je imenoval papež štiri kardinale, namreč marseljskega in reimskega škofa in dva kurijalna prelata. Ob tej priliki se je zopet spravil proti modernizmu in prosil Boga, naj jih razsvetli.

* **Flotni program Združenih držav.** Kakor poročajo iz Washingtona, ne zahteva urad vojne mornarice za leto 1908. nič manj nego 28 novih ladij, ki bodo stale okolo 130 milijonov kron.

* **Deželni zbor za Bosno in Hercegovino?** Skupni minister za finance, baron Burian, je bil sprejet od cesarja v avdijenci, da ga obvesti o tekočih poslih. Minister je cesarja